

Equality Commission

Ustawa o przeciwdziałaniu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność z 1995 r. (The Disability Discrimination Act 1995)

**Właściciele psów-przewodników -
ich prawa**

**Pracodawcy i świadczeniodawcy
najlepsza praktyka**

+

1. Wprowadzenie

Niniejszy przewodnik ma na celu poinformowanie właścicieli psów-przewodników o przysługujących im prawach, jak również zawiera wskazówki pomocne dla pracodawców i świadczeniodawców, w jaki sposób wdrożyć najlepsze praktyki w celu dostosowania się do Ustawy o przeciwdziałaniu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność z 1995 r. (Disability Discrimination Act - DDA).

The Equality Commission – Komisja ds. równości w Irlandii Północnej – to niezależny organ publiczny ustanowiony zgodnie z Ustawą o Irlandii Północnej z 1998 r. (Northern Ireland Act 1998). Misją Komisji jest zwalczanie dyskryminacji i krzewienie równości szans poprzez udzielanie porad, promocję zasad i ich egzekwowanie.

Komisja ds. równości zapewnia:

- porady i informacje dla pracodawców, świadczeniodawców i osób indywidualnych na temat ustawodawstwa o równości, w tym ustawy o przeciwdziałaniu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, poprzez szkolenia, porady udzielane telefonicznie i poprzez telefon tekstowy, publikacje i spotkania.
- Wsparcie prawne i informacje dla osób indywidualnych, które uważają, że były dyskryminowane.

1.1 Co to jest pies przewodnik?

Pies przewodnik to wyszkolony pies, który pracuje wspólnie z osobą niepełnosprawną w celu usprawnienia dostępu, mobilności, niezależności i jakości życia tej osoby. Psy przewodnicy wspierają osoby niedowidzące, osoby z niepełnosprawnością fizyczną, osoby niedosłyszące i głuche oraz osoby z ukrytą niepełnosprawnością.

Organizacja o nazwie “Assistance Dogs (UK)” to instytucja zrzeszająca inne stowarzyszenia o podobnym charakterze takie jak: Canine Partners (Psi Partnerzy), Dogs for the Disabled (Psy dla Niepełnosprawnych), Hearing Dogs for Deaf People (Słyszące Psy dla Osób Niedosłyszących), Support Dogs (Psy Wspierające) oraz The Guide Dogs for the Blind Association (Stowarzyszenie Psów Przewodników dla Niewidomych).

Łatwo jest dokonać rozgraniczenia między psem przewodnikiem a zwierzęciem – ulubieńcem rodziny. Psa przewodnika można łatwo

rozpoznać po rodzaju smyczy i szelek oraz po specjalnym kubraku z logo "Assistance Dogs UK".

2. Dyskryminacja wobec osób, które korzystają z psów przewodników

2.1 W czym tkwi problem?

Osoby niepełnosprawne, które korzystają z psów przewodników, dość często doświadczają dyskryminacji w wykonywaniu codziennych czynności, które dla innych nie stanowią żadnego problemu. Dzieje się tak dlatego, że sklepy, restauracje i inne placówki czasami sprzeciwiają się temu, aby na ich teren wchodzić z psami przewodnikami.

2.2 Czy jest to niezgodne z prawem?

Zazwyczaj tego typu dyskryminacja jest niezgodna z prawem. Ustawa o przeciwdziałaniu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność (Disability Discrimination Act 1995 - DDA) stanowi, że każdy kto świadczy usługi lub dostarcza towary czy udogodnienia na rzecz społeczeństwa **nie może odmówić wykonania swojej usługi** na rzecz osoby niepełnosprawnej ze względu na niepełnosprawność tej osoby. Świadczeniodawcy nie mogą też wykorzystać niepełnosprawności danej osoby jako przyczyny świadczenia **usług niższej jakości** niż usług świadczonych innym osobom lub usług **na gorszych warunkach**. Robienie którejkolwiek z tych rzeczy może spowodować, że ktoś może oskarżyć świadczeniodawcę o dyskryminację ze względu na niepełnosprawność.

Ustawa DDA wymaga również, aby świadczeniodawca dokonał **"rozsądnego dopasowania" praktyk, strategii czy procedur**, które powodują, że skorzystanie z danych towarów, udogodnień lub usług przez osobę niepełnosprawną w porównaniu z osobą w pełni sprawną jest wyjątkowo trudne lub wręcz niemożliwe. Może to oznaczać, na przykład, że nie należy egzekwować zasady niewpuszczania psów na teren danej placówki, jeśli dotyczy to psów przewodników.

Ustawa DDA zabrania również taksówkom odmowy przewozu osób niepełnosprawnych wraz z zarejestrowanym psem przewodnikiem.

2.3 Dlaczego to ważne, aby nie dyskryminować w ten sposób?

Wiele osób niepełnosprawnych polega na psach przewodnikach, które wspierają ich mobilność, kierują nimi i uczulają ich na dźwięki. Osobom niepełnosprawnym bardzo trudno byłoby sobie poradzić bez pomocy psa przewodnika.

Dlatego też, jeśli właściciel jakiejś placówki nie chce wpuścić psa przewodnika na swój teren, to w efekcie odmawia osobie niepełnosprawnej możliwości zakupu towarów w tej placówce lub skorzystania z usług w taki sam sposób, jak mogą to zrobić inne osoby.

3. Dlaczego nie wpuszcza się psów przewodników?

3.1 Higiena i BHP

Jest to całkowicie zrozumiałe, że niektóre placówki stosują ogólną zasadę niewpuszczania zwierząt na swój teren ze względów BHP. Jednakże, nawet tam, gdzie higiena jest wyjątkowo ważna (na przykład w sklepach spożywczych czy w restauracjach) powinno być możliwe dokonanie wyjątków dla psów przewodników pomimo obaw na temat BHP.

The Chartered Institute of Environmental Health – Instytut Zdrowia Środowiskowego – poleca, aby psy przewodnicy nie podlegały stosowanej w danej placówce zasadzie “psom wstęp wzbroniony”.

Ta rekomendacja jest oparta na kilku czynnikach:

- pies przewodnik to wysoce wyszkolone zwierzę, a nie ulubieniec domowy.
- pies przewodnik nie będzie się włóczył bez celu po terenie danej placówki.
- pies przewodnik będzie siedział lub leżał spokojnie na podłodze obok swojego właściciela.
- pies przewodnik jest tak wytrenowany, aby iść do toalety na komendę i jest raczej mało prawdopodobne, aby załatwiał się w miejscu publicznym.

Dlatego też nie ma żadnej przyczyny, dlaczego pies przewodnik nie mógłby wejść do sklepów lub innych placówek wraz ze swoim właścicielem w taki sam sposób jak inni przedstawiciele społeczeństwa.

3.2 Zasada “Psom wstęp wzbroniony”

Pies przewodnik może też podlegać zasadom „psom wstęp wzbroniony” lub „nie wolno wprowadzać zwierząt”.

Ustawa DDA wymaga, aby świadczeniodawcy dokonywali rozsądnych dostosowań do polityk i jednym z takich dostosowań może być rezygnacja z zasady, że psom wstęp wzbroniony lub że nie można wpuszczać zwierząt, tak aby obostrzenia te nie obejmowały psów przewodników.

Właściciele psów przewodników polegają na swoich psach, jeśli chodzi o bezpieczne poruszanie się. Dlatego też odmowa wpuszczenia psa na teren danej placówki oznacza odmowę świadczenia usługi właścicielowi psa w związku z jego niepełnosprawnością.

3.3 Powody religijne lub kulturowe

Często jako usprawiedliwienie, aby nie wpuszczać psów przewodników, stosuje się powody religijne czy kulturowe. Jednakże należy pamiętać, że istnieje wymóg prawny, aby zezwolić na dostęp dla psów przewodników i tego typu przekonania kulturowe czy religijne nie stanowią uzasadnionej linii obrony w oczach prawa.

Jednakże jest to drażliwy aspekt kwestii dostępności dla psów przewodników i należy w tym względzie kierować się taktem.

3.4 Czy świadczeniodawca może usprawiedliwić odmowę obsługi właściciela psa przewodnika lub odmowę wpuszczenia psa przewodnika na teren swojej placówki?

Chociaż czasami można usprawiedliwić odmowę obsługi osoby, która korzysta z psa przewodnika, zgodnie z prawem można z takiego usprawiedliwienia skorzystać wyłącznie w wyjątkowych okolicznościach.

4. Praktyczne przykłady zastosowania ustawy DDA w Irlandii Północnej

Przykład 1

Dwóm niewidomym mężczyznom odmówiono wejścia do pubu argumentując tę odmowę tym, że pies przewodnik stanowi zagrożenie BHP. Mężczyźni ci otrzymali następnie odpowiednio 4 tys. i 3 tys. funtów tytułem zadośćuczynienia, a kierownictwo pubu zgodziło się przedyskutować swoje zasady, procedury i praktyki z Komisją ds. równości w Irlandii Północnej.

Przykład 2

Mężczyźnie z psem przewodnikiem odmówiono zakwaterowania w pensjonacie. Otrzymała 500 funtów zadośćuczynienia.

Przykład 3

Głuchoniema kobieta przy wsparciu psa przewodnika udała się do restauracji na posiłek. Początkowo restauracja odmówiła jej wstępu, a następnie powiedziano jej, że może usiąść w kącie, z dala od innych gości lub że pies ma zostać w hallu. Następnie jeden z pracowników powiedział jej, że jest zbyt zajęty, aby się nią zająć. Kobieta otrzymała tysiąc funtów zadośćuczynienia, przeprosiny, restauracja przyznała, że

złamała prawo. Restauracja zapłaciła także koszty prawne Komisji ds. równości, która wspierała tę sprawę.

Przykład 4

Niewidomej kobiecie, której pomaga pies przewodnik, odmówiono wstępu do restauracji i zaoferowano usługę na wynos. Kobieta ta otrzymała tysiąc funtów zadośćuczynienia oraz przeprosiny od restauracji. Restauracja uznała także swoją odpowiedzialność prawną, zgodziła się skierować swoich pracowników na szkolenie podnoszące świadomość problemów osób niepełnosprawnych oraz zapłaciła koszty prawne Komisji ds. równości, która wspierała tę sprawę.

Przykład 5

Niedosłysząca kobieta, która korzysta ze wsparcia psa przewodnika, twierdziła, że powiedziano jej, że jej pies nie może wejść do jadalni w hotelu, gdzie pani te udała się na posiłek. Kobieta twierdziła również, że personel, z którym rozmawiała na ten temat, zachowywał się w sposób konfrontacyjny. Choć pozwolono jej na przyprowadzenie psa do jadalni po przedstawieniu listu wyjaśniającego, że to pies służący pomocą dla osoby niedosłyszącej, kobieta ta powiedziała, że incydent ten bardzo ją zdenerwował. Hotel wpłacił tysiąc funtów na rzecz fundacji zajmującej się psami pomagającymi osobom niedosłyszącym.

Przykład 6

Niewidomej kobiecie, która korzysta z pomocy psa przewodnika, odmówiono obsługi w restauracji. Restauracja zasugerowała, że ona wraz ze znajomym, który był także niewidomy, powinni zakupić posiłek na wynos lub zostawić psa na zewnątrz. Oskarżony zapłacił kobiecie tysiąc funtów, przeprosił ją i przyznał, że ją dyskryminował.

5. Dostępna pomoc

5.1 Equality Commission for Northern Ireland – Komisja ds. równości w Irlandii Północnej

Jeśli pragną Państwo uzyskać tę publikację w alternatywnym formacie i/lub w innym języku, to prosimy o kontakt z Komisją w celu przedyskutowania swoich potrzeb. Informacja ta znajduje się również na stronie Komisji: www.equalityni.org

5.2 Assistance Dogs (UK)

Pięć zarejestrowanych organizacji charytatywnych, które tworzą stowarzyszenie Assistance Dogs (UK) to:

- Canine Partners
- Dogs for the Disabled
- Hearing Dogs for Deaf People
- Support Dogs
- The Guide Dogs for the Blind Association

Każda organizacja członkowska pragnie osiągnąć większą niezależność poprzez robocze partnerstwo pomiędzy osobami niepełnosprawnymi a profesjonalnie wyszkolonymi psami.

Przygotowano logo dla Assistance Dogs (UK) w celu łatwego jego rozpoznania tak wyszkolonych psów. Logo można uzyskać w formie naklejki na okno, którą można umieścić w sklepach i w innych placówkach, które nie stwarzają problemów dla psów przewodników. W celu uzyskania darmowej nalepki z Assistance Dogs (UK) należy skontaktować się z następującym adresem:

Assistance Dogs (UK)
c/o Hearing Dogs for Deaf People
The Grange, Wycombe Road, Saunderton, Princes Risborough,
Buckinghamshire HP27 9NS
Tel: (01844) 348100
Fax: (01844) 348101

5.3 The Guide Dogs for the Blind Association w Irlandii Północnej

15 Sandown Park South, Belfast BT5 6HE
Tel:028 9047 1453 Fax:028 9185 3669

Reprodukcja i adaptacja dla Irlandii Północnej przy uprzejmej zgodzie Disability Rights Commission (obecnie the Equality and Human Rights Commission) oraz Assistance Dogs (UK). Wszystkie fotografie w tej publikacji pochodzą od Assistance Dogs (UK).

Publikacja ta zawiera ogólne wskazówki dla świadczeniodawców i osób niepełnosprawnych na temat 'najlepszych praktyk' i nie należy jej traktować jako autorytatywnej wykładni prawa.

Equality Commission

FOR NORTHERN IRELAND

Jak możemy pomóc?

The Equality Commission for Northern Ireland (Komisja ds. równości w Irlandii Północnej) udziela porad i informacji na temat Ustawy o przeciwdziałaniu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność z 1995 r. poprzez szkolenia, porady przez telefon i telefon tekstowy, wydawanie broszurek i ulotek lub poprzez osobiste spotkania z interesantami.

W celu uzyskania dalszych informacji, prosimy o kontakt z nami pod następującym adresem:

Equality Commission for Northern Ireland
Equality House
7-9 Shaftesbury Square
Belfast BT2 7DP

Enquiry line: 028 90 890 890

Textphone: 028 90 500 589

Fax: 028 90 248 687

Email: information@equalityni.org

Website: www.equalityni.org